

מחוץ לתחום לאורחים ישראלים, השליטו מיטטר טירור ואימה במחנות הפליטים, אילצו את צה"ל למשול ברצועה בשיטות כיבוש מלא, עם כל התופעות השליליות הכרוכות בכך.

כשלוף השלטון הישראלי ברצועת עזה הוא כשלונו האישי של שר-הבטחון משה דיין. עוד יותר משהצלחת השלטון הישראלי בגדה המערבית היא הצלחתו האישי של משה דיין. רצועת עזה היא האחרונה הפרטית של משה דיין מבחינה שלטונית. הוא אישית קבע את מדיניות הממשלה כלפיה ואת התייחסות צה"ל לתושביה. רצועת עזה היתה ה"בייבי" של משה דיין והוא ניסה כלפיה את כל שיטות החינוך האפ-סריות ובכולן נכשל.

היה זה דיין שקיבל את ההנהגה ששלטה במדינה כשלוש שנים, שמטען האיבה והמשטמה של תושבי הרצועה כלפי ישראל נובע ממצוקה כלכלית נוראה בה הם נתונים. הגנה זו הופרכה לאחרונה מיסוד מצוקה במונח של רעב וזלות, אינה קיימת עוד ברצועה. כ-16 אלף מתושביה עובדים בישראל. כל עובד-מפרנס כזה מרכז סביבו משפחה של כ-5 נפשות. כ-75 אלף מתושבי הרצועה, כמעט רבע מאוכלוסייתה, מתקיימים כיום מהכנסות גבוהות יחסית שמקורן בישראל. מהכנסות אלה מתקיימים סביבם עוד כמה רבבות עובדי שירותים.

כתוצאה מכך, גם ללא פיתוח כלכלי ברוחב רחב, השתנו התנאים הכלכליים ברצועה בצורה יסודית. ברצועה קיים כיום מצב של מחסור בידיים עובדות. אין עבודות דק. אין לדבר על פריחה כלכלית מהסוג המקובל בגדה המערבית. אבל מצבה הכלכלי של רצועת עזה לא היה כה שפיר מזה 23 שנים.

למרות זאת לא חלה כל ירידה בפעילות החבלנית ובאיבה נגד הכיבוש הישראלי.

★ "הבוהן הכואבת" של הרצועה

גם שיטת "היד החזקה" שהונהגה ברצועה לפני כשנה בסקודת דיין, לא הביאה לשינוי קיצוני. היא גרמה לארגעה זמנית, אך לא יכלה לחסל את החבלנים ואת מוקדי הכוח שלהם. מול כל אימני הכוח שיכול היה השל"טון הישראלי להציג כלפי האורחים הי"מקומיים, החל מצינור תמים ועד להגליה — ניצב האיום הפשוט והאכזר, שהפעילו המחבלנים ושהיה חזק מכל — המוות. ישנן סיבות רבות ועמוקות לשוני הי"מהותי בין עזה לגדה ביחס האוכלוסייה כלפי הכיבוש. העיקריות שבהן הן אלה:

- רוב תושבי הרצועה הם פליטים. אפילו נולדו ברצועה, הם גדלו במעמד של פליטים, עם חינוך שיטתי לשנאת האויב הישראלי ולחזרה לכפרי הלידה של הוריהם.
- רוב הפליטים, כמו תושבי הרצועה המקוריים, היוו עוד לפני מלחמת העצמ"א את השכבה הלאומנית ביותר של ערביי פלסטין.
- אין אפשרות של הפרדה בין האוכ"ל לוסיה לחבלנים. האוכלוסייה עצמה היא חבלנית בפוטנציה. אין צורך להצטרף לארגון חבלה כדי להפוך לחבלן ברצועה. די למצוא רימון יד מאלה שהוטרו בש"פ, ולהטיל אותו על רכב ישראלי פעם בכמה חודשים, כדי להיות חבלן. זו הסיבה ששל כל חבלן שנהרג או נתפס ברצור עזה, צצים מייד חמישה אחרים.
- כלל השנים בהם עמד צה"ל במלחמת ההתשה בבבולות, נבלעה המלחמה הקטנה ברצועה בתוך המלחמה הכללית. רק בת"קופת הפסקת-האש, כשהאירועים ברצועה תפסו כשליש ויותר מסך כל התקפות האירועים הבטחוניים בישראל, קיבלה המלחמה ברצועה את תשומת-הלב הראויה לה. משה דיין, שקודם לכן נטה רק להטיל הסגר על הרצועה ולהניח לתושביה להרוג זה את זה, החליט לחסל את "הבוהן הכואבת" של הרצועה.

רית שיעור הפגיעה באוכלוסייה המקומית. תוך התודשיים האחרונים חוסלו ברצור עזה 61 איש. ההוצאות להורג בידי המחבר לים הפכו לעניין של יום יום. נעשו בצור רה אכזרית מעין כמה, ללא כל קריטריון ברור להיסול. כך למשל חוסלו כתיטרס פרוצות במחנה ג'בליה. מבלי שפוענחה עד היום הסיבה לכך.

למרות גל מעשי הרצח האכזריים לא נוצר פער בין המחבלים והאוכלוסייה המקומית במחנות. זו המשיכה. מפחד או מהזדהות, לחפות על המחבלים ולתמוך בהם.

בצורה כזו הפך היתרון שהשיג צה"ל במלחמה נגד חבלני הרצועה למגוון. המחבלים הוסיפו להוכיח, בדרכים חד-שות, כי הם עדיין שולטים בתושבי הרצור עזה. במצב כזה שוב היו קיימות שתי אפשר-

דיין נפל במלכות

אם להוציא ממלך שיקול את הפתרון במסגרת של הסדר כולל עם ארצות-ערב, היו שתי דרכים אלטרנטיביות לחיסול

המיטרד מקיו הדם של עזה: לחקור ולל"מוד את הגורמים הסיבות שהביאו למח"לה ולנסות לרפא אותם; או להילחם בכוח בסימפטומים. משה דיין נפל במל"כודת בה נפלו צבאות כיבוש רבים. הוא בחר בשיטת הכוח.

מזה חצי שנה תוגברו כוחות צה"ל ברצועה בצורה ניכרת. במקום מדיניות חוסר הנוכחות, ננקטה שיטה של נוכחות מוגברת. אומצו שיטות שהיו מקובלות על הצרפתים באלג'יריה ועל האמריקאים בווייטנאם — ללחום בלוחמי גרילה בשיטת לוחמת הגרילה.

כך, בצד פעולת אבטחה של מיתקנים חיוניים וצירי תנועה, נטלו כוחות צה"ל את היוזמה לידיהם כדי להפריע לחבלנים בהתארגנות ולהגיע למגע עמו, מתוך הנ"חה שהתאמתה, שבכל היתקלות כזאת תהיה יד צה"ל על העליונה.

כך חזרו כוחות צה"ל לשבת במרכזי מחנות הפליטים, כשהם מפטרלים וסוק"רים בלי הרף את הסימטאות, הפרדסים, המחנות והדרכים, רודפים אחר החבלנים ומאלצים אותם להימצא בנדידה מתמדת. מבחינה צבאית קצרה שיטה זו הצלחה ניכרת. עלה מספר החבלנים הנתפסים או המחוסלים. קטן מספר האירועים הכבדים ניים ברצועה. לעומת זו עלה בצורה ניכ-

ריות: להסיק את המסקנות ולהפס פת"רונות יסודיים לטוח ארוך, או להגביר את המלחמה. משה דיין בחר בדרך ה"שיייה.

★ שיטת "העיירות האסטרטגיות"

דיון החליט הפתור את בעיית ה"רצועה ללא קשר לפתרון הפוליטי שימצא לה. לשם כך הגה תוכנית, שזכתה בתואר "תוכנית הדילול". לא היתה זו המצאה מקורית של דיין. היא היתה העתק מדויק של שיטת "העיירות האסטרטגיות" שנקטו בה, שוב, הצרפתים באלג'יריה והאמריקאים בווייטנאם, ושבשני המקור"מות היא נכשלה בצורה מחסירה.

השיטה מבוססת על ההנחה שיש ניגוד

המים גם את הדגים למקום אחר. לא ניתן להסריד ביניהם.

תוכניתו של דיין היא להקים מעין "עיירות אסטרטגיות" כאלה ברצועת עזה. כלומר: לחסל בהדרגה את מחנות הפליטים במתכונתם הקיימת, שהם בלתי ניתנים לשליטה, להעביר את תושבי ה"מחנות הענקיים (ששלושה מהם מונים כ-40 אלף נפש כל אחד) למחנות קטנים יותר, שיהיו חצויים בדרכים, מארים בתאורה, עם דרכי גישה ותנועה נוחים. בצורה כזאת ניתן יהיה להסריד, לפי תוכנית דיין, בין המחבלים לבין האוכ"ל לוסיה.

מובן שלצורך זה דרוש כסף רב. לפי הערכת מומחי משרד-הבטחון יידרש לשם הקמת "העיירות האסטרטגיות" בתחום רצועת עזה, סכום של כ-100 מיליון ל"י. סכום זה לא נכלל בתקציב השוטף. כדי לקבל את הכסף ערך דיין לשר-האוצר, פנחס ספיר, ביקור ברצועה, שיכנע אותו כי רק בהקצבת הסכומים הדרושים ניתן

דרכם של פליטים: אחרי 23 שנה - נדידה נוספת

יהיה לפתור את בעיות הרצועה. כתוצאה מכך הוקמה לפני שלושה שב"עות ועדת שרים מיוחדת, בה חברים מחצית חברי הממשלה. והנושאת את השם "ועדת גליל" על שם היושב-ראש שלה — השר ישראל גלילי.

כצעד ראשון ניתן למשה דיין לבצע את דילול המחנות ה"פרובלמטיים ברצועה. תוך גירוש חלק מיושביהם למקומות מגורים אחרים ופינוי הבתים לסלילת דרכי שליטה. בשלב זה הוחל לפני שבוע במחנה ג'בליה, בו יוש"בים 38 אלף תושבים — עשירית מאוכ"ל לוסיה הרצועה.

בשלב השני, יאושר למשרד-הביטחון סכום של 100 מיליון ל"י, להקמת מחנות הפליטים החדשים והאסטרטגיים. (המשך בעמוד 27)

אינטרסים בין אוכלוסייה שליווה וזוחרת שלום, לבין טירוריסטים. כדי שהסיר"ריסטטים לא יקבלו סיוע מהאוכלוסייה, יש להסריד ביניהם. זאת ניתן לעשות בצורה של פיקוח ושליטה על האוכלוסייה. כיוון שבדרך כלל לא ניתן להשיג פיקוח כזה במקומות המגורים המקוריים של האוכ"ל לוסיה, יש לבנות מה שכונה "עיירות אסטרטגיות" — מקומות בהן יוכלו התור"שבים לחיות בפיקוח ושמירת הצבא מבלי שהטירוריסטים יוכלו להתנכל להם או להחריב בהם.

"לוחם הגרילה שוחה באוכלוסייה האור"חית כמו דג במים" אמר היושב-ראש מא"י. כדי למנוע מלוחם הגרילה את המים שלו, באה שיטת "העיירות האסטרטגיות" ליטול את המים ולהעבירם למקום אחר. מה שהשיטה לא לקחה בחשבון היא ה"עובדה, שבדרך כלל מעבירים יחד עם